

TRANSISALANIA,

vulgo

O V E R - Y S S E L.

Transisalaniam (nostrate vocabulo *Over-Yssel*) ob situm Isalæ sic dicta est, quia trans illum sita, quamvis pars illius aliqua fluminis eluvione jam ripam mutaverit. Ad Meridiem Gelriam

aspicit & Ducatum Zutphanensem: ad Septentrionem Frisiam Occidentalem & Dominium Groningense: ad Orientem Westphalia expanditur; ad Occidentem fretum Australe, sive sinus ille amplissimus, quem vulgo *de Zuyder-zee* vocant, in quem se exonerat Isala, paulum infra Campos, necnon Vidrus infra Geelmudam.

*Celi soli-
que vario.*

Solum hujus regionis maxima parte planum & humile, ager feracissimus cum aliarum frugum, tum frumenti imprimis & optimi tritici: nec minus pascuis fecundus. Nonnulla tamen illius pars & uligine profunda squallet, & ericetis infertilibus obsita est, præsertim in Twentana regione. Drentiæ autem ager omnis arenosus aut palustris, frumento, nisi qua uligines aut ericeta tenent, felix; ideoque horrei vicem vicinis, præsertim Groninganis, præbens; pascuis non æque commodus.

*Diviso
provincia.*

Dividitur hæc provincia hodie in tres partes. quarum illa quæ Isalæ fluvio vicina est, vulgo *Iseland*, Latine *Salandia* appellatur: quæ vero trans Vidrum (vulgo *Vecht*) Drenta, vulgo *Drent*, vocatur: quæ autem Westphaliæ proxima est, Twent sive Twentia. Drentia Frisiam Occiduum ab Oriente hyberno excipit, Groninganos à Meridie; regio occidua Frisiæ quantitate pene par, sed opibus & cultu multo inferior. Ab Austro Sallandiæ partem & reliquæ Transisalaniam cum Twentia habet. Ab Ortu brumali Benthemensi provincia, ab æquinoctiali diœcesi Monasteriensi clauditur. Ad Australem limitem haud procul Vidro flumine oppidulum habet Covordiam cum munitissima arce, caput provinciæ; unde brevissimum iter in Benthemensem agrum: nec longe distat Heideberga oppidum ad eundem Vidrum: unde per paludes universam pene regionem in circuitu obidentes, nisi qua Groninga aditur, angustæ viæ sunt traducendis exercitibus incommodæ. Reliqua vici occupant, quorum quidam nec parvi sunt, nec inelegantes. Qualis est Meppela in eodem Austrino limite in Occasum vergente, oppido quam vico similior; & Runa in ditio-

Belgica.

ne Nobilium Munsterorum, dignitatis titulo supra communis nobilitatis gradum illustris. Eelda etiam Groningæ vicina, aliquot olim nobilium sedes: & ante Eeldam, Rolda, Devera, Andloa. Cœnobio monastica duo, Assena & Diclinga. Parent multis seculis Episcopo Vltrajectino, Imperatoris donationum aut vi armorum nixo, à quo Præfectum solet accipere. Nec vero à Republica tantum Frisiorum communi, parendo, Episcopis, sed & à lingua, habitu, moribus ac plerisque institutis jam dudum tota recessit, nomenque gentis pene cum rebus amisit. Quamquam vestigia adhuc supersint haud obscura originis ac cognationis pristinae: ut sunt libertas major plebis rusticæ in hac, quam in regionibus aliis, onerumque summa immunitas; judiciorum quoque ratio Frisicum morem redolens; venationum & aucupiorum jus integrum & liberum cuilibet, qui modo res soli illic possidet; aliaque similia. Commemoratione dignum videtur, quod in regione hac ingentis molis saxa complura, quæ nulla vectatione, nulla vi hominum illic deportari potuisse ob magnitudinem credas, congesta inveniantur: quorum ea dispositio est, ut aras referre videantur. Nam jacentibus nonnullis alia iis imposita sunt plana, relictumque foramen angustum, per quod reptare homo possit. Fabula fert, paganos quondam humanis hostiis litare solitos, ea per foramina mactandos homines transire coegisse, & stercore aliisque immundiciis conjectu vulgi fœdatos in transitu, constitutosque ad aras, immolasse; eum ritum ad Bonifacii Episcopi Vltrajectini tempora durasse. Quam ob causam etiam nunc turpe nomen illis foraminibus apud incolas restare putatur.

In hac provincia oppida sunt octo mœnibus cincta: *Daventria, Campi, Swolla, Vollenhovia, Steenwicum, Hasselatum, Otmarfia, Oldensalia*. Sunt præterea municipia plura amplissimis privilegiis dotata, licet quædam mœnibus destituantur: ea sunt, *Meppela, Geelmuda, Covordia*, bellis nostris celeberrima, *Aardenberga, Omma, Almelo, Gora, Diepenheymium, Delda, Enscheda, Ryssena, Wilsen & Grafhorst*.

*Oppida &
municipia.*

Civitatum Transisalaniam regimen non admodum diversum est. itaque illud in tribus & majoribus urbibus explicabimus.

*Singula-
rum civi-
tatum regi-
men politi-
cum & ci-
vile.*

Daventria civitas regitur à viginti quatuor viris, itemque à nonaginta sex viris, qui à præcipuis urbis vicis nomen fortiuntur. Viginti quatuor viri sunt Consules, Scabini & Senatores,

D d d

qui